

Nezapadli

Kórejskí manažéri stále obchádzajú dedinu, v ktorej roky žijú

Zblíženie: Starosta Miroslav Bielka by bol rád, ak by si Kórejčania našli cestu aj do dediny.

Stále v prenájme: Kia sa s mestom nedohodla na cene.

Kórejskí pracovníci z automobilky Kia žijú v Krasňanoch už piaty rok. O nejakom utužovaní vzťahov s domácimi dedinčanmi však nemôže byť ani reči. Kórejčania nevedia po slovensky, Slováci zas po anglicky. „Tu v obchode boli asi zo dva razy,“ krúti hlavou predavačka v potravinách nad otázkou, či majú v ponuke kútik s exotickými ázijskými surovinami. K zblíženiu nedošlo.

Kolená a slivovicu: „Ošklbali nás! Určite nás ošklbali,“ rozohní sa miestny štamgast v krčme. Je dopoludnie pracovného dňa a on si objednáva pivo. „Nepustia vás dovnútra. Majú tam SBS, kamery, kurty, bazény! Našu zdravú vodu z horského prameňa si tam každý týždeň napúšťajú. A nie do jedného, do šiestich bazénov!“

Obytný súbor Krasňany, ako sa „kórejská dedinka“ oficiálne nazýva, nestojí priamo v obci. Do Krasňan sa dostanete po hlavnej ceste smerom zo Žiliny do Terchovej. Na návštevu centra však treba z hlavnej odbočiť. Kórejčanov vystavali byty v poliach na konci dediny. Dôvod zavítať do centra tak

majú len ťažko. Ani domáci sa k ich bytovkám nemajú prečo vybrať, hoci vedľa seba žijú už roky. „Sestra im tam robila chýznú, vždy došla uťahaná. Bordelári prvej triedy. Cigáni na ulici to majú lepšie,“ pridáva nashartovaný zákazník. Od výčapu zaznie svojská obhajoba: „Tak ale nielen šikmookí sú bordelári.“ Dedinská krčma je na predsudky a výmysly najživnejšou pôdou. Kórejských susedov tu domáci nikdy nestretli. Hneď vo vedľajšej Stráži ich však v miestnom hoteliku hostia pravidelne. Je vynovený, čistý, ponúka kvalitnú kávu, jednoducho iná liga. „Chodia často na večere, väčšinou samí muži. Objednajú si bravčové koleno, krídelká, chcú mať všetko na stole. A k tomu pivo, slivovicu, borovičku, pijú všetko,“ smeje sa kašnička.

Krasňanci ani len nevedia, koľko Kórejčanov v ich obci vlastne býva. Zmätkov v číslach majú aj na obecnej úrade. Podľa starostu Miroslava Bielku je ich asi osemdesiat. Sčítacia komisárka však dostala pre komplex 150 hárkov a Kia Motors Slovakia hovorí o päťdesiatich, nevedno, či aj s rodinami. Že-

„Klasňany“: V centre je krčma, požiarna zbrojnica a potraviny. Manažéri chodia miňať výplaty skôr do Žiliny.

Foto: Mária Candráková

Foto: Mária Candráková

Domáce: „Vraveli, že tam budú kone,“ spomínajú dôchodkyne na výkup pozemkov.

ny s deťmi totiž väčšinu roka trávia pre lepšiu dostupnosť škôl v obytnom komplexe v Čiernej Vode pri Bratislave.

Stajne za milióny: O nevráživosti voči cudzincom sa v Krasňanoch hovoriť nedá. Akúsi doznievajúcu krivdu však z tunajšieho ľudu cítiť. „Tam sa mali kone chovať, tak to bolo povedané. Nie byty stavať. To vraveli, keď od ľudí v prvej vlne skupovali pozemky,“ rozčuľuje sa žena v potravinách aj po rokoch. „Však môj brat to aj preto predal.“ Hnevá ju, že role, kde kedysi pestovali zemiaky, pustili tak lacno. „Mal tam byť ranč. A potom z toho bola kórejská dedina.“

Šesťdesiatpäťročná Eva Studená tiež predala. „Sprvu dávali sedemdesiat korún za meter, ale ja som nepristúpila. Potom pekne prišiel, že mi dá viac. A potom ešte po mne ďalší dostali viac. Chytil ľudí, že tam budú kone. Už keď ľudia popredali, bolo povedané, že Kórejčania,“ pritakáva dôchodkyňa. Myká plecami. Čo už. Nejako zvlášť nebanuje. Spolu s kamarátkou Annou Cigánikovou nakoniec kórejským manažerom pleli burinu v okolí bazéna. Toho jedného, ktorý v kom-

plexe majú. „Kórejčanka kontrolovala. Všetky sme to pekne pokopali ako aj doma. Pochvalovali si. Od rána od siedmej do tretej poobede, aby bolo vidno za nami robotu. Tak sme si privyrobili a volali aj toho roku, ale ja sa im vykašľem na to,“ smeje sa Anna. V dobrom. Na nákupy síce ešte jazdí na bicykli, krčíť sa však má čo aj vo svojej záhrade. „Máme dosť rokov a na tom slnku celý deň, to už nie je pre nás. Nie sú to zlí ľudia. Aj sme sa u nich boli pozrieť. Mali tam tie trávy, čo jedia. Kto by to jedol, také zelené,“ smejú sa babky. „Aspoň robotu dali. Aj v Kii a v Mobise. Že vraj je to ťažké, oddýchnuť nedajú, pri páse musíte makat“. Ale čo, ja som robila kedysi v mangľovni. Aj tam sa muselo makat,“ dodáva Anna.

Nájomníci: Komplex je chránený strážnou službou i kamerami. Dnu sa len tak hocikto nedostane, bytovky a domy do cesty oddeľuje záhora. Vlastníkom nehnuteľností je Obytný súbor Krasňany, s. r. o. (OSK), ktorá je spoločnosťou so stopercentnou účasťou mesta Žilina. Na výstavbu obytného súboru dostala Žilina v roku 2004 vratnú dotáciu

Foto: Mária Candráková

Upratuje aj žehlí: „Ja im poviem po slovensky, ahoj! Sú ako moji chalani,“ vraví Eva Bielková.

né náklady predstavujú sumu v priemere 71-tisíc eur. V tom je zahrnuté nájomné aj energie, voda a plyn. Tam však všetko platí Kia. **Zehliť aj perú:** „Hoci tu žijú už roky, je to stále samostatná komunita. Asi aj preto, že obytný súbor nie je priamo spojený so zastavanou časťou obce. Sami tvrdia, že sú tu hlavne kvôli práci. Skoro celý deň sú v robotě a sem chodia len prespávať,“ opisuje starosta Krasňan Miroslav Bielka. „Za posledné dva roky som videl v dedine na prechádzke asi dve rodiny.“

Aj jeden z bývalých zamestnancov Kia z Tepličky nad Váhom vie o pracovnom na-

sadení svoje. „Práca sa dala vydržať. Iné to bolo s maniermi. Neustále zmeny plánov, prikazovanie, čo treba urobiť, aj keď sa to takmer nedalo. Najväčší problém je v tom, že oni žijú preto, aby robili, a my robíme, aby sme žili. To je bod, kde sa to bije.“

Kórejskí zamestnanci prichádzajú na Slovensko na obdobie štyroch až piatich rokov. Domov chodia vzáčne, zvyčajne len raz do roka, na Vianoce. „Vo všeobecnosti trávia v práci viac času, ako sme na Slovensku zvyknutí,“ potvrdzuje hovorca Kia Motors Slovakia Dušan Dvořák.

Päťdesiatšesťročná Eva Bielková trávi v „kórejskej dedine“ v podstate viac času ako jej obyvatelia. „Idem tam ráno o siedmej a už sú všetci preč. Vôbec s nimi nie sme. Až večer sa vracajú, robia celé dni.“ Eva Kórejčanom upratuje spolu s ďalšími Slovenkami. „Robím tam štyri roky. V „klubhauze“ majú pingpong a krásny bazén. Ale že šesť? To ktorý blázon povedal? Je to tam normálne, nič extra.“ Eva robí deväť hodín denne, na starosti má desať bytov. Okrem upratovania každému žehlí i perie. „Sú to manažéri, majú samé košele, obleky, viazanky. Pekne si to udržiavajú, stále je to ako nové. Nemôžem nič zlé na nich povedať. Keby boli humusáci, tak tam nechodím. Milí sú. Aj tie ženy. Nukali ma aj tým baleným, zeleným,“ nevie si spomenúť na názov suší.

Iná mentalita: Kórejčania sa po slovensky neučia. Za zábavu viac ako do svojej „domovskej“ dediny chodia do Žiliny alebo do Terchovej. Cez Krasňany len ráno a večer prefrčia na autách. „Svoj pobyt na Slovensku hodnotia pozitívne. Podľa nich tu majú ľudia viac času, ktorý môžu tráviť s rodinou,“ zhodnotil Dvořák.

Nedávno absolvovala delegácia z okolitých obcí exkurziu po závode. „Previedli nás po výrobnéj linke. Je tam čisto ako v laboratóriu, bol som unesený,“ pochvaľuje si starosta Bielka. „Mohli sme si sadnúť do toho nového modelu, je perfektný!“ On sám jazdí na jazdovej Kii C'eed. Obecné úrady, v ktorých sú symbolické závody, ich v minulosti dostali za symbolickú cenu. „Teplička nad Váhom, Nededa a Gbeľany majú slušný príjem do rozpočtu. Dane z nehnuteľností za výrobné priestory sú dosť pekná suma. My Kórejčanov máme, ale peniaze nemáme,“ krčí plecami. Sám má záujem o zblíženie „svojich“ a Kórejčanov. Ani po rokoch spolužitia to však celkom nejde. Keď susedom z obytného komplexu prednedávnom poslal pozvánku na oslavu v tamojšom kaštieli, miesto rodín s deťmi prišiel na akciu, kde sa rozdávali čokoládové vajčička, ako reprezentatívny zástupca komunity sám viceprezident Kia Motors Slovakia.

LENKA ĎURAJKOVÁ

P7111805/2